

Proces ługowania kawern polega na rozpuszczeniu w wodzie soli zalegającej w złożu, a następnie wydobyciu jej na powierzchnię w postaci roztworu, tak, aby w powstałym wyrobisku uzyskać przestrzeń magazynową (kawernę).

Zatem w świetle wyżej wskazanych przepisów uznać należy, że przy ługowaniu kawern następuje wydobywanie kopaliny poprzez jej odłączenie od złoża, a to, że wydobyta sól nie zostaje gospodarczo wykorzystana, tylko usunięta jako odpad, nie powoduje, utraty przez nią przymiotu kopaliny, do wydobywania której wymagana jest koncesja, z czym związany jest też obowiązek wnoszenia opłat eksploatacyjnych, o których mowa w art. 134 ust. 1. p.g.g..

Pogląd ten potwierdza utrwalone orzecznictwo sądów administracyjnych, które w podobnych sprawach stwierdzały, iż z wydobywaniem mamy do czynienia nie tylko w przypadku zbycia uzyskanych kopaliny, ale nawet wówczas, gdy odłączona substancja nie była sprzedawana albo przeznaczona do sprzedaży. Jedynie jej zdatność do sprzedaży (a nie faktyczne przeznaczenie) jest cechą istotną dla uznania substancji za kopalinę (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 19 sierpnia 2014, sygn. akt III SA/GI 650/14.; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 5 kwietnia 2018 sygn. akt III SA/GI 1034/17).

Zważyć też trzeba, iż złoża kopaliny, ze względu na swój ograniczony i nieodnawialny charakter, podlegają ochronie, która koncentruje się na kwestii ich racjonalnego i kompleksowego wykorzystania. Wartości te zostały wyeksponowane zarówno w art. 125 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (dalej p.o.ś.), dotyczącym bezpośrednio ochrony złóż, jak i w art. 126 p.o.ś., dotyczącym zarówno ochrony złóż, jak i pozostałych elementów środowiska, na które eksploatacja kopaliny oddziałuje. Ochrona ta zgodnie z art. 125 p.o.ś. polegać ma na racjonalnym gospodarowaniu zasobami złoża oraz kompleksowym wykorzystaniu kopaliny, natomiast, jak stanowi art. 126 p.o.ś., sama eksploatacja tego złoża powinna być prowadzona w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny. Oczywistym wnioskiem jest więc to, że traktowanie wydobytej kopaliny jako odpadu wyrzucanego do wód Zatoki Puckiej stoi w rażącej sprzeczności z normami wyrażonymi we wskazanych przepisach.

Taki tok rozumowania znajduje potwierdzenie w wyrokach sądów administracyjnych, gdzie słusznie wskazuje się, iż złoża kopaliny jako element środowiska podlegający ochronie nie może być traktowana jak odpad.

Przykładowo, w wyroku z dnia 24 listopada 2010 r., sygn. akt II SA/GI 886/10 Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach wskazał, iż: „W odniesieniu do wymagań ochrony środowiska w pierwszej kolejności znajdują zastosowanie przepisy, których przedmiotem jest ochrona środowiska, w tym ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.), której przedmiotem, zgodnie z art. 1, jest określenie zasad ochrony środowiska. Ustawa ta w Tytule II Dziale VII reguluje podstawowe zasady ochrony kopaliny. Wagi tej regulacji nie obniża fakt, że szczegółowe zasady gospodarowania złożem kopaliny i związanej z eksploatacją złoża ochrony środowiska określają przepisy prawa geologicznego i górnictwa (art. 81 ust. 3 ustawy). Przepisy art. 125 i 126 prawa ochrony środowiska zawierają podstawowe zasady ochrony takich elementów środowiska, jak kopaliny. Złoża kopaliny, ze względu na swój ograniczony i nieodnawialny charakter,

podlegają ochronie, która koncentruje się na kwestii ich racjonalnego i kompleksowego wykorzystania. Wartości te zostały wyeksponowane zarówno w art. 125 ustawy dotyczącym bezpośrednio ochrony złóż, jak i w art. 126, dotyczącym zarówno ochrony złóż, jak i pozostałych elementów środowiska, na które eksploatacja kopalin oddziałuje.

Mając na względzie ustawową definicję złoża kopaliny, jako naturalnego nagromadzenia elementów, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą oraz ustawowy obowiązek ekonomicznego wykorzystywania takich elementów środowiska jak złoża kopalin, trzeba stwierdzić, że materiały wydobyte z takiego złoża nie mogą zostać zakwalifikowane jako odpad w rozumieniu ustawy z 27 kwietnia 2010 r. o odpadach (Dz.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243), (...).

Fakt rozpoznania złoża kopaliny na działce skarżącego, nota bene na skutek jego własnych działań, w przekonaniu Sądu wprowadza określony reżim ochronny, polegający na konieczności właściwego zagospodarowania kopaliny."

Powyższy pogląd Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach podzielił Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 4 lipca 2012 r. II OSK 636/11, gdzie rozpoznając kasację od wyroku sądu pierwszej instancji utrzymał ten wyrok w mocy.

Na marginesie wskazać trzeba, iż w przytoczonym orzeczeniu, NSA również zwrócił uwagę na fakt, iż z przepisów ustawy p.g.g. wynika, że wydobywanie kopaliny możliwe jest jedynie po uzyskaniu koncesji na jej wydobywanie.

W świetle powyższego, w ocenie zawiadamiającego zachodzą przesłanki do podjęcia przez organ działań określonych w art. 159 ust. 1 p.g.g. poprzez wstrzymanie działalności prowadzonej bez koncesji oraz zastosowania wobec Przedsiębiorcy sankcji określonej w art. 140 ust. 3 pkt 3) p.g.g. w zw. z art. 140 ust 1 p.g.g..

Ponadto, zdaniem zawiadamiającego, należy rozważyć złożenie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa opisanego w art. 176 ust 1 p.g.g., albowiem wydaje się, że bezkoncesyjne wydobywanie kopaliny ze złoża, a następnie potraktowanie jej jako odpad, co narusza przepisy art. 125 i 126 p.o.ś., spowodować musiało poważną szkodę w środowisku gdyż złoża kopalin jest jego elementem, jak również szkodę w mieniu, ponieważ działania Przedsiębiorcy powodują zmniejszenie zasobów złoża będącego przedmiotem własności górniczej przysługującej Skarbowi Państwa, co łącznie wyczerpuje znamiona czynu opisanego w tym przepisie,

RADCA PRAWNY
Marcin Romaniuk
GD/2733

Do wiadomości:
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska
ul. Wawelska 52/54; 00-922 Warszawa